

LOKALHISTORISK FORENING FOR PRÆSTØ

forår 2024

foredrag afholdes i Kirkehuset, Adelgade 127, Præstø

- Desværre er der først adgang til kirkehuset fra kl. 19:15

Bogen om *Præstø og Omegns Historie*, der er udgivet på initiativ af lokalhistorisk Forening for Præstø er netop udkommet den 16. december, og kan købes hos boghandleren i Præstø. Bogen er redigeret af foreningens formand Helge Rørtoft-Madsen samt af foreningens sekretær, medredaktør Anna Sarah Rye. 23 forfattere/fagfolk skriver om byens historie, natur og kultur.

Onsdag den 24. januar kl. 19:30

*Sygdom & sundhed
i Præstø og omegn - i "går og i dag".*

Professor emeritus **Carsten Saunte**

Sygdom og sundhed mødes i en medicinsk kulturrevolution fra slutningen af 1800 tallet og frem til i dag. Dette foregår i Præstø og i resten af det ganske land. De stakkels læger, der i princippet havde arvet tidligere tiders uvidenhed og håbløse behandlingsmetoder, var medvirkende til at forværre symptomer og massedød blandt de titusinder af borgere, der blev ramt af forfærdelige epidemier af kolera, pest, dysenteri og tuberkulose.

Denne medicinske "kulturrevolution" medførte, at levealderen er blevet hævet fra ca. 40 år til det dobbelte i vor tid.

Onsdag den 21. februar kl. 19:30

Rytterskoler

"Og bygger Skoler op de Fattige til Gavn."

Folkeskolelærer og bachelor i historie **Finn Thorshøj**

Almindeligvis opfattes skoleloven af 1814 som den første almene skolelov i Danmark, hvor det blev et krav, at alle børn - i byer og i landdistrikter - fremover havde krav på at modtage skoleundervisning. Men allerede i 1700-tallet havde Frederik IV ladet opføre i alt 241 såkaldte Kongelige Skoler i en række landsbyer i de 12 rytterdistrikter, som blev oprettet under 'Den Store Nordiske Krig', bl.a. i Vordingborg Rytterdistrikt. Her blev der opført 20 almueskoler, som i dag er kendt som 'Rytterskoler'. Navnet er uheldigt, da skolerne hverken har noget med ryttere eller heste at gøre. Deres historie, er mindre kendt, men de er også et vigtigt kapitel af dansk skolehistorie.

Foto af Stenstrup Rytterskole på Jungshoved

Onsdag den 6. marts kl. 19:30

Med Grundtvig i Præstø-Skibinge

Pastor emeritus **Helge Rørtoft-Madsen**

Da kongen i 1821 udnævnte Grundtvig til sognepræst i Præstø og Skibinge, banede han faktisk vej for hans senere så skelsættende betydning i kirken og dansk kultur og samfund helt ind i vores egen nutid.

Grundtvigs Præstø-tid blev kort, men fik lange spor i hans efterfølgende livshistorie og politiske karriere. Det handler foredraget om med afsæt i Grundtvig-artiklen i den nyligt udgivne bog *Præstø og omegn*. Men også med ekstra perspektiver til Grundtvigs historie før og efter hans liv og virke her i Præstø og Skibinge 1821-1822.

Der indkaldes til ordinær generalforsamling

Onsdag den 20. marts kl. 19:30

Dagsorden ifølge vedtægterne kan ses på foreningens hjemmeside

Onsdag den 10. april kl. 19:30

Væveren og Grundtvig

- Præstø-kredsen og den grundlovgivende rigsforsamling 1848-49

Michael Bregnsbo

lektor, ph.d. ved Institut for Historie, Syddansk Universitet Odense

Den 5. oktober 1848 blev der afholdt valg til Den Grundlovgivende Rigsforsamling, der udarbejdede Danmark Riges Grundlov, som den 5. juni 1849 fik kong Frederik 7.s underskrift. Valgkampen havde været lidenskabelig og beskidt. Det var N.F.S. Grundtvig, der var Præstøkredsens mand i forsamlingen, men i første omgang var den lokale bomuldsvæver, Hans Hansen, Mern, blevet valgt. Grundtvig kom først ind ved et senere suppleringsvalg, da bomuldsvæveren havde trukket sig.

Hvad skete der da ved valget i Præstø i oktober 1848, og hvorfor vakte det landspolitisk opmærksomhed? Hvorfor nedlagde bomuldsvæver Hansen sit mandat? Hvad kendetegnede Grundtvigs virke som medlem af Den Grundlovgivende Rigsforsamling?

P.C. Skovgaard: Jonna Stampe med datteren Rigmor i dagligstuen på Christinelund

Museumsforening Sydsjælland og Møn har **lørdag den 25. maj** en heldagstur i bus til København – udflugtsmålet er **Frederiksstaden** i København

I 1748 skænkede kong Frederik den V en række byggegrunde mellem Bredgade og havnen til Københavns Magistrat, bydelen skulle manifestere kongens enevældige magt, der skulle opføres fornemme palæer til adelsmænd, der stod kongen nær, samt en monumental kirke, Frederiks kirke. Storkøbmænd og skibsredere fik også lov at bygge her. Arkitekten Nicolai Eigtved udformede ikke bare byplanen, men tegnede også mange af bydelens fornemme bygninger, ikke mindst Amalienborgs palæer og udkastet til Frederiks Kirke.

Foreningens sensommerudflugt

Lokalhistorisk Forening for Præstø har endnu ikke planlagt sensommerudflugten, der sædvanligvis foretages den sidste søndag i august. Der vil komme oplysning om udflugten i Nyhedsbrevet for efteråret.

Kontingent for året 2024:

For enkeltpersoner 150 kr. - og for 2 personer på samme adresse 200 kr.

Hjemmeside: Lokalhistorisk Forening for Præstø

Bestyrelse:

Formand Helge Rørtoft-Madsen, Næbvej 49, Præstø - uhroertoft@gmail.com - 2682 5562

Næstformand Jørgen Damø, Torvet 21, Præstø - js@damoe.eu - 5599 1313

Kasserer Søren Jørgensen, Tværvej 44, Præstø – sorenerikjorgensen@gmail.com

2369 2180

Sekretær/redaktør Anna Sarah Rye, Kragevigvej 15, Præstø annasarahrye@mail.dk

2979 7513

Bestyrelsesmedlem Thore Andersen, Torvet 2, todi@andersen.mail.dk

2892 4066

Suppleanter: Inger Roed, Adelgade 55, 1.th., & Carsten Saunte, Kittenstræde 1, Præstø